

AB Geniřlemesi

- Topluluğun birinci genişleme süreci sonucunda, Topluluğa İngiltere, İrlanda ve Danimarka dahil olmuştur. Söz konusu üç devlet arasında özellikle İngiltere'nin üyeliği, Topluluk açısından son derece önemlidir.
- AKÇT'nin kuruluşundan Roma Antlaşmaları'nın imzasına kadar, İngiltere Avrupa bütünleşmesi hareketinden uzak durmuştur. İngiltere söz konusu girişimi Fransız-Alman yakınlaşması olarak görmüş ve bu bütünleşme hareketini iki devletin, İkinci Dünya Savaşı sonrasındaki gerginlikleri azaltma aracı olarak kullandığını düşünmüştür. Ayrıca İngiltere Commonwealth ülkeleriyle (eski sömürgeleri) kurmuş olduğu özel ilişkileri kaybetmekten çekinmiş ve ulusal egemenliğinin zedelenmesini de istememiştir

- EFTA'nın kurucusu ve lideri İngiltere EFTA'nın işlemeye başladığı Mayıs 1960'dan bir yıl sonra Ekim 1961'de EFTA'yı bir yana bırakarak Avrupa Toplulukları'na tam üyelik başvurusunda bulunmuştur.
- İngiltere'nin tam üyelik başvurusunu İrlanda, Danimarka ve Norveç izlemiştir. Özellikle Danimarka ve İrlanda büyük tarımsal potansiyelleri nedeniyle söz konusu başvuruyu yapmışlardır.

- İngiltere, Danimarka, İrlanda ve Norveç'in başvuruları Fransa'nın vetosuyla karşılaşmıştır. Fransız Devlet Başkanı De Gaulle İngiltere'nin Avrupa Toplulukları'na katılma fikrine karşı çıkmıştır.
- De Gaulle, İngiltere'yi "A.B.D.'nin Truva Atı" olarak gördüğünü ve İngiltere'nin Topluluğa katılmasının yanlış olacağını ifade etmiştir.

- İngiltere, Danimarka, İrlanda ve Norveç'in 1961'deki başvurusu yukarıda açıklanan nedenlerle 1963'de reddedilmiştir. İngiltere ve sözü geçen diğer devletler dört yıl sonra 1967 yılında tam üyelik başvurularını yinelemişler; ancak 1967'deki başvuru da yine De Gaulle'ün etkisiyle reddedilmiştir

- . De Gaulle'ün yerine geçen Pompidou, söz konusu başvurular üzerindeki Fransız vetosunu kaldırmış ve böylece ilk genişleme gerçekleşebilmiştir. Dört ülke ile Avrupa Toplulukları arasında Katılma Antlaşması 22 Ocak 1972'de imzalanmıştır.
- Ancak Norveç katılmayı halkoyuna sunmuş ve yapılan referandum sonucunda halkın %53,49'nun katılmaya karşı oy kullanması sonucunda ilk genişleme sürecinin dışında kalmıştır. Katılma Antlaşması 1 Ocak 1973'de yürürlüğe girmiştir

- Yunanistan Topluluğa tam üyelik başvurusunu, ülkesinde askeri diktatörlüğün sona ermesinden hemen sonra, 12 Haziran 1975'te yapmıştır. Yunanistan'ın Topluluk ile ilişkisi 1960'lı yılların başına uzanmaktadır. AET ile Yunanistan arasında, 9 Temmuz 1961'de Atina'da imzalanan ve bu nedenle Atina Anlaşması olarak da bilinen Ortaklık Anlaşması 1 Kasım 1962'de yürürlüğe girmiştir

- Topluluk Komisyonu, Yunanistan'ın söz konusu talebi üzerine hazırladığı görüşünde (Avis), Yunanistan'ın Topluluğa katılmasının, Topluluk bütçesine ağır bir yük getireceği, Yunanistan'ın ortak tarım politikasına uyum sağlamasından doğacak sıkıntıların olacağı ve Yunanistan'daki bölgeler arası ekonomik farklılığın Topluluğun bölgesel yardım fonlarını zora sokacağı konularında çekincelerini dile getirmiştir.

- Bununla birlikte Komisyon siyasi gerekçeleri ön plana çıkararak, Yunanistan'ın başvurusuna olumlu cevap verilmesini ve görüşmelere başlanılmasını önermiştir. Komisyon'un hazırladığı görüşteki (Avis) ekonomik çekinceler, Topluluk Konseyi tarafından da siyasi nedenlerle gözönüne alınmamış ve Yunanistan'ın başvurusu bu ülke ile yapılan ortaklık anlaşmasının doğal bir sonucu görülerek olumlu biçimde sonuçlandırılmıştır

- Böylece Yunanistan'ın Topluluğa katılımını öngören antlaşma 28 Mayıs 1979'da imzalanmış ve 1 Ocak 1981'de yürürlüğe girmiştir.

- Topluluğun üçüncü genişleme süreci İspanya ve Portekiz'i kapsamaktadır. İspanya ve Portekiz'in ekonomik ve siyasi durumu, ikinci genişleme ile Topluluğa katılan Yunanistan'a birçok açıdan çok benzemektedir. İspanya ve Portekiz, Yunanistan gibi tarım ağırlıklı Akdeniz ülkeleridir. Ayrıca bu iki ülke de, Yunanistan gibi diktatörlük dönemi geçirmiş ve demokrasiye geçişleri ile beraber Topluluğa tam üyelik başvurusunda bulunmuşlardır. Dolayısıyla İspanya ve Portekiz'in başvurularında da ilk olarak demokratik rejimlerini korumak ve güçlendirmek, ikinci olarak da Topluluğun fonlarından yararlanarak ekonomilerini sağlamlaştırmak hedefleri önemli rol oynamıştır.

Fransız hükümeti'nin desteğini alan İspanya ve Portekiz, altı yıl süren görüşmeler sonrasında 12 Haziran 1985'te imzalanan Katılma Anlaşması'nın

1 Ocak 1986'da yürürlüğe girmesiyle Avrupa Toplulukları'na tam üye olabildiği

- Dördüncü genişleme süreci Avusturya, İsveç ve Finlandiya'yı kapsamaktadır. Söz konusu üç ülke ile birlikte katılma görüşmelerinde olan Norveç 1972 yılında olduğu gibi bu kere de referandumun olumsuz sonuçlanmasıyla, katılma sürecinin dışında kalmıştır.
- Dördüncü genişlemenin en önemli özelliği Maastricht Antlaşması'nın (MA) onaylanıp yürürlüğe girmesi sonrasında gerçekleşmiş olmasıdır. Dolayısıyla dördüncü genişleme içinde yer alan ülkeler artık sadece Avrupa Toplulukları'na değil, daha geniş bir olgu olan Avrupa Birliği'ne (AB) katılmışlardır.

- Söz konusu gelişmeler ışığında Avusturya 17 Temmuz 1989’da, İsveç 1 Temmuz 1991’de, Finlandiya 18 Mart 1992’de, Norveç 25 Kasım 1992’de tam üyelik başvurusunda bulunmuştur. Söz konusu dört ülke ile tam üyelik görüşmelerine 1993 yılında başlanmış ve katılma antlaşmaları 24 Haziran 1994’de imzalanmıştır. Söz konusu dört ülke kendi iç mevzuatları uyarınca katılma antlaşmalarını ülkelerinde referanduma sunmuştur. Bu referandumlar sonucunda katılma antlaşmaları Avusturya’da %66.36, Finlandiya’da %56.9, İsveç’te %52 “evet” oy oranıyla kabul edilirken, Norveç’te %52.5 “hayır” oyu çıkması nedeniyle reddedilmiştir.

- Böylece Avusturya, Finlandiya ve İsveç dördüncü genişleme süreci sonucunda, 1 Ocak 1995 tarihinde Avrupa Birliği'ne katılmıştır.
- Norveç ikinci kez son aşamasına geldiği tam üyelikten bir kere daha vazgeçmiştir. Norveç ile Topluluk arasındaki ilişkiler 1 Ocak 1994 tarihinde yürürlüğe giren EEA Antlaşması uyarınca düzenlenmiştir.

- Topluluk'ta, bir Ekonomik ve Parasal Birlik (EPB) yolundaki ilk girişim olan Tüneldeki Yılan Düzenlemesinin hedeflerine kıyasla daha mütevazı ve daha esnek nitelikteki mekanizmalarla donatılan APS'nin Maastricht Antlaşması'nın hazırlanması çalışmalarına kadar başarılı sonuçlar vermesi, APS üzerine oturacak bir EPB'yi Topluluk'ta gerçekleştirme hususunda üye ülkeleri özendirici bir faktör olmuştur. Bunun sonucunda, EPB Maastricht Antlaşması kapsamında ayrıntılı şekilde düzenlenmiş ve bu Antlaşma'nın önemli hedeflerinden biri olmuştur